

Huvudman

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Övre Soppero F-6 skola i Kiruna kommun; nu fråga om uppföljning av beslut den 28 juni 2022

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun att senast **tisdag den 2 maj 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande beslut om åtgärdsprogram. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Kiruna kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Kiruna kommun ska vidta följande åtgärder

Beslut om åtgärdsprogram

1. Se till att varje utvärdering av pågående åtgärdsprogram resulterar i ställningstaganden om respektive åtgärdsprogram behöver förändras och/eller om det ska fortsätta gälla. Om ett åtgärdsprogram ska förändras eller fortsätta gälla ska beslut fattas om ett nytt åtgärdsprogram. Rektorn ska dokumentera vilka åtgärdsprogram som har följts upp och utvärderats, vilka datum åtgärdsprogrammen följts upp och utvärderats samt vilket beslut utvärderingen resulterat i. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna

åtgärder (3 kap. 9 § skollagen, 28 kap. 16 § skollagen och 33 § förvaltningslagen (2017:900)).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande anmälan om fjärrundervisning. Kiruna kommun ska senast **tisdag den 2 maj 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar som avser garanterad undervisningstid, specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan samt tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2021:8633) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har våren 2022 genomfört en tillsyn av Övre Soppero skola i Kiruna kommun. Tillsynen har omfattat bestämmelser gällande undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, bedömning och betygssättning, fjärrundervisning, elevhälsa samt studie- och yrkesorienterande verksamhet.

Skolinspektionen har den 28 juni 2022 beslutat att förelägga Kiruna kommun att senast den 28 oktober 2022 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande garanterad undervisningstid och särskilt stöd. Vidare har Skolinspektionen tilldelat Kiruna kommun en anmärkning rörande fjärrundervisning, specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan och tillgång till studie- och yrkesvägledning.

Kiruna kommun har den 28 oktober 2022 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet och anmärkningen. Kiruna kommun har den 16 december 2022 inkommit med kompletterande uppgifter och Skolinspektionen har även genomfört en digital intervju med rektorn för skolan.

Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Kiruna kommun har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av anmärkningen samt om påtalade brister har avhjälpats.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Beslut om åtgärdsprogram

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens kompletterande skrivelse den 16 december 2022 uppges att en elev på skolan ges särskilt stöd i enlighet med ett åtgärdsprogram som beslutades den 26 september 2018. Av dokumentationen framgår att åtgärdsprogrammet utvärderats kontinuerligt och senast den 21 november 2022. Av den senaste utvärderingen framgår att eleven är i fortsatt behov av särskilt stöd. Av dokumentationen framgår även att inget nytt beslut om särskilt stöd för eleven har fattats sedan den 26 september 2018.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska upprättas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av åtgärdsprogrammet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av åtgärdsprogrammet ska det även framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn och om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § kan rektorn inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap 9 § skollagen).

I ärenden som avser myndighetsutövning mot någon enskild enligt skollagen hos en kommun tillämpas 33 § i förvaltningslagen (2017:900) (29 kap. 10 § skollagen). Enligt förarbetena gäller paragrafen bland annat när beslut fattas i ärenden om särskilt stöd (prop. 2009/10:165, s. 928).

En myndighet som meddelar beslut i ett ärende ska så snart som möjligt underrätta den som är part om det fullständiga innehållet i beslutet, om det inte är uppenbart obehövt. Om parten får överklaga beslutet ska han eller hon underrättas om hur det går till (33 § förvaltningslagen).

Beslut i fråga om åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 får överklagas hos Skolväsendets överklagandenämnd (28 kap. 16 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn inte fattat beslut om att upprätta ett nytt åtgärdsprogram efter att utvärdering visat att en elev har fortsatt behov av särskilt stöd. Av utredningen framgår att beslut om huruvida åtgärdsprogram ska avslutas, förändras eller förlängas inte har dokumenteras. Att beslut om särskilda stödåtgärder dokumenteras på korrekt sätt är viktigt ur ett rättssäkerhetsperspektiv då elev och vårdnadshavare kan överklaga åtgärdsprogram. Att rektorn inte har fattat beslut om att upprätta något nytt åtgärdsprogram innebär att eleven och elevens vårdnadshavare har fråntagits möjlighet att överklaga de åtgärder skolan satt in, vilket är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Kiruna kommuns verksamhet vid Övre Soppero skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om åtgärdsprogram. Det finns därför skäl att förelägga Kiruna kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Anmälan av fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens kompletterande skrivelse den 16 december 2022 uppges att det bedrivs fjärrundervisning i spanska på skolan. Skolinspektionen har kontrollerat de anmälningar om fjärrundervisning som inkommit till myndigheten för läsåret 2022/23 och kan konstatera att Kiruna kommun inte anmält att fjärrundervisning bedrivs på skolenheten under läsåret 2022/23.

Rättslig reglering

Skolförordningen anger att en huvudman ska anmäla till Statens skolinspektion om huvudmannen beslutat att använda fjärrundervisning (5 a kap. 6 § skolförordningen).

Närmare bestämmelser om vad en anmälan ska innehålla finns i Statens skolinspektions föreskrifter om anmälan att bedriva fjärrundervisning (SKOLFS 2020:227).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen gör bedömningen att Kiruna kommun brustit i sin skyldighet att anmäla till Skolinspektionen att fjärrundervisning bedrivs på skolan under läsåret 2022/23.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Utredningen visar att Kiruna kommun brustit i sin skyldighet att anmäla till Skolinspektionen att fjärrundervisning bedrivs på skolan. Användande av fjärrundervisning kräver dock inte tillstånd utan enbart en anmälan, så länge huvudmannen håller sig inom de begränsningar i användande av fjärrundervisning som anges i skolförordningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Kiruna kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens redovisning uppges att skolans lärare och rektor följer upp elevernas garanterade undervisningstid. Det framgår också att samiska och meänkieli anordnas inom ramen för elevens val och således ingår som del av den garanterade undervisningstiden. I huvudmannens redovisning uppges att friluftsdagar och temadagar används som komplement till den ordinarie undervisningen för att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid. Av aktuella och tidigare scheman, timplan och av huvudmannens redovisning framgår att eleverna på skolan ges undervisningstid i samtliga ämnen motsvarande den garanterade undervisningstiden.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska undervisningen i grundskolan omfatta ämnena bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterande ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Härutöver ska det som ämnen finnas moderna språk som ska erbjudas varje elev inom ramen för språkval och, för elever som ska erbjudas modersmålsundervisning, modersmål. Vidare ska det finnas elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen (10 kap. 4 § skollagen).

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar och regeringen får meddela föreskrifter om fördelning av undervisningstiden (timplan) (10 kap. 5 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen).

Huvudmannen ska efter förslag av rektorn, besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna (9 kap. 4 § skolförordningen).

Modersmålsundervisning får anordnas både inom och utanför den garanterade undervisningstiden. Om modersmål anordnas som elevens val, skolans val eller som språkval ingår modersmålsundervisningen i den garanterade undervisningstiden (5 kap. 8 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer att rektorn följer upp och säkerställer att eleverna på skolan får sin garanterade undervisningstid. Det framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Att ge särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skriftlig redovisning samt kompletterande skrivelse från huvudmannen framgår att det på skolan finns en elev i behov av särskilt stöd. Dokumentationen visar att skolan har upprättat ett åtgärdsprogram för eleven där stödbehovet framgår och att eleven får stöd på det sätt och i den omfattning som framgår av åtgärdsprogrammet.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Det särskilda stödet för en elev i grundskolan ska ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Detta eftersom en elev på skolan får särskilt stöd på det sätt och i den omfattning som framgår av elevens åtgärdsprogram. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Specialpedagogisk kompetens inom elevhälsan

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att de har ett välfungerande elevhälsoteam på skolan med en utbildad specialpedagog som finns på plats på skolan och som ingår i skolans elevhälsoteam. Utöver specialpedagog finns även kurator på plats på skolan. Storleken på specialpedagogens tjänst är 60 procent och tjänsten delas mellan Övre Soppero skola och Karesuando skola. Specialpedagogen har arbetat på plats på Övre Soppero skola ungefär en dag i veckan under höstterminen 2022. Skolan har även tillgång till skolpsykolog och skolsköterska via den centrala elevhälsan i Kiruna.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska det för eleverna i förskoleklassen och grundskolan finnas tillgång till elevhälsa. Elevhälsan skall omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Det ska finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses (2 kap. 25 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det för eleverna finns tillgång till elevhälsans alla kompetenser, inklusive specialpedagogisk kompetens. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till studie- och yrkesvägledare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att en lärare som arbetar inom rektorsområdet ska få studie- och yrkesvägledaruppdraget på Övre Soppero skola med start januari 2023. Uppdraget innefattar bland annat att informera eleverna om olika yrken och att arbeta med elevernas praktik, samt att informera eleverna information om språkval inför årskurs 6.

Rättslig reglering

Av skollagen följer att elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses (2 kap. 29 § skollagen).

Av förarbetena till skollagen framgår att kompetens för studie- och yrkesvägledning främst finns hos personer som är anställda för denna verksamhet. Även rektorer och lärare har dock ett visst ansvar att förmedla sådan kunskap. Frågor om studie- och yrkesvägledning behandlas främst i läroplanerna. Huvudmannen bestämmer själv om kompetensen ska ordnas genom att personal anställs eller på något annat sätt. Om personal anställs gäller bestämmelserna i 2 kap. 30 § som innebär ett krav på adekvat utbildning för att utan tidsbegränsning få anställas för studie- och yrkesvägledning (prop. 2009/10:165 s. 659).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område, då rektorn har utsett en lärare att ha uppdrag att ge eleverna på skolan studie- och yrkesvägledning. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Handledare till elever som ges fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I huvudmannens kompletterande skrivelse den 16 december 2022 uppges att eleverna som ges fjärrundervisning har en lärare som håller i undervisningen på distans, samt en lärare som är med i klassrummet som handledare och hjälper eleverna under lektionen.

Rättslig reglering

Elever som deltar i fjärrundervisning ska göra det i lokaler som skolenheten disponerar. Vid fjärrundervisning ska det finnas en handledare. I grundskolan ska handledaren finnas närvarande där eleverna befinner sig. Handledaren ska vara en för detta ändamål lämplig person (21 kap. 12-13 §§ skollagen).

Av förarbetena till bestämmelserna framgår att fjärrundervisning på många sätt innebär en större utmaning för lärare än närundervisning. För att säkerställa hög kvalitet i undervisningen bör därför en handledare finnas på plats för att kunna bistå fjärrläraren i undervisningen. Vidare framgår att fjärrläraren i förväg måste informera den handledare på skolan som ska bistå fjärrläraren om vad som ska tas upp i undervisningen och vad som behöver förberedas samt följa upp hur undervisningen har fungerat (prop. 2019/20:127 s. 61 f.).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna som ges fjärrundervisning har en handledare på plats i klassrummet som kan bistå fjärrläraren i undervisningen. Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Emmy Holmlund.

Utredare Isabelle Brännlund har varit föredragande i ärendet.